

[Ole Vagn Christensen]

venstres sidé, nemlig at vi her direkte gik SiDs ærinde.

Jeg vil gerne anfægte en sådan påstand, for her er tale om begges ærinde. Jeg vil gerne sige til venstre, at den situation, de kommer til at stå over for, er en velorganiseret SiD-afdeling, som, hvis de mener, de taler disse menneskers sag, siger til dem: der foreligger nogle domme med nogle afklaringer her. Hvis I ikke vil trækkes i retten og give store betalinger til sagførere, må I hellere rette jeg efter, hvad vi siger.

Det, vi her kunne have løst – og det synes jeg man skal bemærke – var, at man kunne have bragt sig selv i den situation, at der var nogle retstilstande på området, der gjorde, at vi havde sikkerhed for, at det, folk bliver udsat for, også er i overensstemmelse med gældende praksis og ikke et spørgsmål om nogle tvivlssituationer. Derfor synes jeg, man i virkeligheden gør dansk landbrug og i det hele taget disse mennesker, som det omhandler, en dårlig tjeneste.

Men lad os se på det materiale, der eksisterer fra dansk landbrug, fra Dansk Landboudom og fra Arbejdsgiverforeningen, og lad os så tage denne drøftelse i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 44:

Forslag til folketingsbeslutning om økonomisk bidrag til hjemsendelse af fremmedarbejdere og deres familier.

Af Dohrmann (FP) m.fl.
(Fremsat 22/11 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Der kunne være grund til hurtigt og kort at præcisere, at regeringen ikke kan godtage forslaget. Når jeg alligevel tillader mig at brede mig lidt på grund af fremskridtspartiets forslag, er det, fordi jeg føler, at forslaget er udtryk for en tankegang, som jeg finder overordentlig beklagelig for ikke at sige farlig.

Den danske indvandrerpolitik har tidligere været drøftet i folketinget, senest i foråret 1983, og der har altid været bred enighed om, at indvandrernes integration i det danske samfund er indvandrerpolitikens hovedformål.

Jeg gav i redegørelsen i 1983 udtryk for, at regeringen fandt, at bestræbelserne på at integrere indvandrere i det danske samfund burde fortsætte, og regeringen er stadig af den opfattelse, at dette bør ske. Indvandrere navnlig fra det, vi kalder tredjelandslande, dvs. lande uden for Norden, EF og Nordamerika, har ofte vanskeligt ved at klare sig i det danske samfund på lige fod med danskere. Indvandrerne har højere arbejdsløshed end danskerne, deres børn får en dårligere uddannelse, mange indvandrere har vanskeligt ved at forstå dansk, og der kan nævnes en lang række andre problemer, som indvandrerne har i dag.

De problemer, der vitterlig eksisterer, bør efter regeringens opfattelse i videst muligt omfang søges løst i samarbejde med indvandrere. Der er ingen tvivl om, at problemerne kun kan løses, hvis vi danskere er indstillet på, at indvandrerne i hvert fald til en vis grad kan beholde deres egne traditioner og deres egen livsopfattelse.

Der er dog for mig heller ingen tvivl om, at indvandrerne kun kan blive integreret i det danske samfund, hvis de er indstillet på en vis kulturel og social tilpasning i vores samfund, og kun hvis indvandrerne arbejder bevidst på at blive en naturlig del af det danske samfund, som de nu lever i.

Hovedsigtet med indvandrerpolitikken, altså integrationen i det danske samfund, er efter min mening fortsættelsen af en lang historisk tradition i Danmark. Jeg tror, at det er de færreste danskere, der i virkeligheden

[Indenrigsministeren]

tænker på, at det Danmark, vi har i dag, bl.a. er resultatet af en række indvandringsbølger, der gennem tiden har skyllet ind over os. Der er forfattere, der mener, at selv navnet Danmark stammer fra en svensk folkestamme, nemlig dannerne, der bredte sig ud over Danmark i jernalderen. Igennem vikingetiden blev vi præget af bl.a. svenskere og friser og saksere, og op igennem middelalderen skete en kraftig indvandring af håndværkere navnlig fra Tyskland. Senere i 1600-1700-tallet var bl.a. tyskerne dominerende inden for administration og kulturliv, men som vi ved, var også franskmænd og italienere meget aktive i det danske samfund.

Disse indvandrere blev i løbet af nogle generationer optaget i det danske samfund, ligesom senere indvandrere er blevet det. Vi kan nævne polske roearbejdere, svenske sæsonarbejdere og såkaldte kartoffeltyskere. Nævnes skal det jo også, at Danmark i tiden op til første verdenskrig havde omfattende indvandring af russisk-polske jøder, der også har sat deres positive præg på vores samfund.

Det er min grundopfattelse, at Danmark ville have været fattigere uden disse indvandrere, som i høj grad har været med til at præge udviklingen af vort danske samfund. Det er næppe for meget at sige, at en stor del af det Danmark, vi kender i dag, er blevet opbygget og udviklet af indvandrere og deres efterkommere.

Det er derfor ikke i overensstemmelse med dansk tradition og dansk livsopfattelse, at det offentlige skulle tilbyde indvandrere en belønning for at vende tilbage til deres oprindelsesland. Tværtimod har det danske samfund igennem tiden haft stor glæde af at føre en integrationspolitik.

Jeg må derfor tage stærkt afstand fra fremskridtspartiets forslag om, at indvandre, der frivilligt vil forlade landet, kan opnå økonomisk støtte på op til 25.000 kr. pr. familie eller husstand, og at de, der ikke tager imod tilbuddet, derefter ikke kan modtage offentlig bistand m.v. Det er efter min mening indlysende, at man ikke kan føre integrationspolitik og samtidig tilbyde indvandrere penge for at forlade landet.

Hvis man nærmere analyserer fremskridtspartiets næsten uhyggelige forslag og de ledsagende bemærkninger for at vurdere, hvad der ville ske, hvis et forslag af denne art blev

gennemført, er det første, der slår mig, at fremskridtspartiet taler om frivillighed, men det er efter min mening ulogisk at tale om frihed, når det samtidig i lovforslaget slås fast, at man mister sine sociale rettigheder, hvis tilbuddet om at rejse hjem ikke modtages.

Hvad vil der ske, hvis forslaget gennemføres? Ja, der vil formodentlig ske det, at der lægges et ekstra pres på de indvandrere, der ikke modtager tilbuddet, således at forståelsen i den danske befolkning for indvandrernes problemer vil falde til et endnu lavere niveau, end det måske er på i forvejen, fordi man vil kunne argumentere for, at indvandrere nu har haft chancen for at kunne gøre noget for at forbedre deres forhold, men ikke engang har benyttet sig af det. Det kan på længere sigt danne baggrund for yderligere modvilje mod indvandrere, og det kan skade intentionerne om integration.

Jeg tror heller ikke, at fremskridtspartiet for alvor forestiller sig, at forslaget skulle have mulighed for at blive gennemført i Folketinget. Der er heldigvis næppe noget politisk parti ud over fremskridtspartiet, der vil pålægge regeringen at fremsætte lovforslag af denne art. Det ville i øvrigt være meget vanskeligt, da forslagsstillerne tilsyneladende ikke helt har gennemtænkt deres eget forslag.

I forslaget tales om fremmedarbejdere, uden at der siges noget om, hvad der forstås ved dette begreb. Hvis man opløser begrebet i dets to naturlige dele, må man nå til den konklusion, at det drejer sig om fremmede, der arbejder i Danmark. Det vil sige, at tilbuddet også skal gælde svenskere og nordmænd, EF-borgere, nordamerikanere osv. Da vi har fælles nordisk arbejdsmarked og regler om EF-borgernes fri bevægelighed, kan det hurtigt blive en dyr spøg, hvis alle disse mennesker skal have 25.000 kr. for at forlade landet, da mange af dem i forvejen kun opholder sig her i en begrænset periode.

Der er sikkert også nogen, der vil undre sig over, at Danmark skal tilbyde en amerikansk ingeniør, der f.eks. arbejder på en dansk datavirksomhed, 25.000 kr. for at rejse hjem; det vil næppe være gavnligt for dansk erhvervslivs yderligere udvikling.

Sagen er også nok snarere, at det ikke er disse indvandrere, fremskridtspartiet tænker på. Forslaget er nok rettet mod indvandrere fra det, der kaldes tredjeland. Af de i alt

[Indenrigsministeren]

104.000 indvandrere, vi har i Danmark, udgør udvandrere fra tredjelande ca. 54.000, men disse lande omfatter også indvandrere, der er kommet som flygtninge, som vi via internationale konventioner er forhindret i at sende tilbage til oprindelseslandet.

Begrebet tredjelande omfatter også europæere, nemlig dem, der ikke kommer fra et EF-land eller fra Norden, f.eks. østrigere og schweizere. Jeg tror ikke, at fremskridtspartiet har tænkt sig at sende disse mennesker hjem.

Hvis der derfor skulle udarbejdes et lovforslag, som det ville være muligt at administrere, måtte fremskridtspartiet definere, hvad det er for indvandrergrupper, det taler om. Det har fremskridtspartiet ikke gjort i forslaget og sikkert med velberåd hu, da man nok udmærket ved, at forslaget ikke kan gennemføres og det måske derfor – hvis man vil have mig undskyldt – blot skal tjene til at score nogle lette politiske points.

Jeg kan i øvrigt tilføje, at der ud over problemet med afgrænsning af indvandrere, der skulle omfattes af forslaget, ville være tilsvarende store problemer med at afgrænse begrebet familie eller husstand. Spørgsmålet er, om det dækker kone og børn, bror og søster, onkel og tante, egne forældre, eller hvordan.

Jeg skal ikke forfølge disse synspunkter yderligere, men der er ét forhold, jeg vil fremhæve, nemlig spørgsmålet om, at indvandrerne vil miste muligheden for at opnå social bistand, hvis de ikke modtager tilbudet om op til 25.000 kr. for at vende hjem.

Faktisk er der allerede i dag mulighed for hjælp til flytning af personer til udlandet efter reglerne i bistandsloven, men ydelsen forudsætter dog, at de pågældende ikke selv har midler til flytningen, og at de pågældende er statsborgere i eller har særlig tilknytning til vedkommende land. Hvis indvandre-re, der afslår tilbudet, ikke skal kunne modtage hjælp fra offentlige kasser efter bistandsloven, kræver det faktisk en ændring af bistandsloven. Det er nemlig et helt grundlæggende princip i denne lov, at enhver, der befinder sig her i landet, har adgang til at søge hjælp, hvis vedkommende ikke kan klare sin egen eller familiens forsørgelse. At bryde det princip må anses for helt utænkeligt. Vi kan ikke have, at mennesker, der bor i vores land, skal sulte eller gå tigger-

gang for at klare dagen og vejen. Det gælder også indvandrere.

I øvrigt har Danmark indgået konventioner om social sikring med f.eks. Tyrkiet, Jugoslavien og Pakistan. Konventionerne betyder, at indvandrere fra disse lande har samme ret til bl.a. sociale ydelser, som danskere har. Hvis fremskridtspartiets forslag skulle gennemføres, skulle disse konventioner enten opsiges eller genforhandles, hvilket internationalt set ville være et helt usædvanligt skridt.

For øvrigt vil en opsigelse af konventionerne ikke berøre rettigheder, der allerede er erhvervet eller er ved at blive erhvervet. Der skal derfor også i fremtiden udbetales pension efter reglerne i konventionen, selv om en sådan konvention opsiges. Det samme gælder for de Europarådskonventioner, Danmark har ratificeret; disse skal også opsiges, hvis et forslag af denne art vedtages.

Som konklusion må jeg derfor som sagt tage afstand fra de tanker, som fremskridtspartiet her har fremlagt, og de tanker, som forslaget er udtryk for. At der kan være problemer i forbindelse med indvandrernes integration i det danske samfund, er helt klart, men problemerne må vi på medmenneskelig vis søge løst på en mere positiv måde end den, der fremgår af det foreliggende noget uhyggelige forslag.

Ole Vagn Christensen (S):

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at socialdemokratiet under ingen omstændigheder kan tilslutte sig dette usmagelige forslag fra fremskridtspartiet, hverken helt eller delvis. At sende vore indvandrere ud af landet eller, hvis de nægter dette, at fratage dem rettigheder, som de har i kraft af deres indvandring, er en forkastelig tanke og burde slet ikke kunne nå frem på folketingets bord, men selvfølgelig skal man vel ikke blive forbavset over denne menneskeholdning fra fremskridtspartiets side.

Men det farligste ved dette forslag er imidlertid noget helt andet: det er den spirende racisme, som gror i skyggen af den økonomiske krise, og som afspejles i forslag som det foreliggende. Selv om folketinget givetvis i dag afviser dette forslag med et massivt flertal, har vi ikke løst de bagvedliggende problemer; dem bør ikke mindst regeringen påtage sig ansvaret for. I krisetider er det nem-

[Ole Vagn Christensen]

lig udbredt, at man vil finde syndebukke, man vil gerne kunne identificere en gruppe som årsagen til de aktuelle problemer. Vi kender talrige skræmmende eksempler på disse forhold fra historien, og man kan og bør ikke se bort fra disse farlige tendenser blot ved at gentage for sig selv, at disse tider aldrig kommer igen. Det er vores fælles ansvar at sikre, at det ikke sker.

Hvis man gør sig den ulejlighed, som forslagsstillerne vel ikke har gjort, at slå op i Statistisk Årbog fra 1984, vil man få en bekræftelse på de tal, som indenrigsministeren var inde på, for ud af det samlede tal udgør statsborgerne fra de nordiske lande i alt ca. 22.000 og fra EF-landene ca. 24.000; det er altså knap halvdelen, der kommer fra disse områder.

Det står ikke helt klart, hvilke grupper der omfattes af fremskridtspartiets udvisningsforslag, men jeg tror ikke, man har tænkt på de nævnte grupper, og det ville da også være i strid med indgåede aftaler.

Når jeg nævner disse tal, er det for at illustrere det tåbelige i tanken om at gøre de udenlandske statsborgere til syndebukke. Arbejdsløsheden er i dag på knap 300.000, og det vil den øjensynlig være i et godt stykke tid fremover, også efter regeringens beregninger. Bare dette tal sætter tankegangen i relief.

Socialdemokratiet har en indvandrerpolitik, der er stik modsat fremskridtspartiets. Vi vil give mulighed for integration i det danske samfund og sikre retten til at etablere sig i Danmark på lige fod med andre grupper. Vi finder den gensidige kulturelle påvirkning gavnlig, og vi lægger vægt på indvandrernes aktive deltagelse i samfundsdebatten i Danmark; denne aktive deltagelse kan hjælpe på nogle af de problemer, vi ser nu.

Men som sagt vil vi naturligvis ikke støtte dette forslag. Der er ingen grund til overhovedet at takke for, at forslaget er kommet frem, tværtimod. Men når vi nu har debatten, synes vi, det er på sin plads at råbe vagt i gevær imod racismen, som er en realitet i det små, og som næres af de mange nedskæringer og krisetegn, der rammer socialt skævt. Indvandrerne som gruppe hører til de svage grupper i samfundet og er hårdt ramt af arbejdsløshed, boligproblemer, social nød osv., men de rammes også af fremmedhadet, og det er sørgeligt. Et særligt ansvar påhviler regeringen og folketinget i den forbindelse.

Houe (KF):

Dansk indvandrerpolitik har været genstand for drøftelse i folketinget gentagne gange, siden vi i slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne mente at have et behov for fremmed arbejdskraft her i landet. Det behov, man dengang både fra politisk og industriel side følte der var, blev imødekommet ved, at man tillod indvandring, ikke blot fra vesteuropæiske lande, men også fra såkaldte tredjelande. I mange år var denne arbejdskraft på forskellige områder med til at øge den danske produktion, og så længe der ikke var egentlig arbejdsløshed på det danske arbejdsmarked, gav gæstearbejdernes opholdstilladelse og arbejdstilladelse ikke anledning til alvorlige mislyde i samfundet. Der har dog, efter at man i midten af 1970'erne forsøgte at løse vore overforbrugsproblemer ved udenlandsk og indenlandsk låntagning, været voldsomt stigende arbejdsløshed, og det har naturligvis også ramt indvandrerne, desværre i endnu højere grad end den danske arbejdskraft.

Når man i tidens løb fra politisk side har fremhævet disse forhold og mere eller mindre åbenlyst forsøgt at chikanere disse udenlandske borgere, har det øjensynlig kun haft til følge, at indvandrerne har isoleret sig i et tættere sammenhold om kultur- og familieliv.

Hvis de åbenlyse sociale og arbejdsmæssige problemer for indvandrerne skal løses, kan det formentlig kun ske ved, at indvandrerne integreres i det danske samfund, og en sådan integration fremmes ikke ved hadske angreb på en gruppe mennesker, som er anderledes i tænke- og væremåde end det, vi i daglig tale forstår ved dansk kultur.

Forslaget om at tilbyde 25.000 kr. til dem, der ønsker at rejse hjem, og undlade at betale lovfæstede ydelser til dem, som foretrækker at blive i landet, er menneskeligt og socialt set usmageligt. En del har sikkert et naturligt ønske om at vende tilbage til fædrelandet, men en meget stor gruppe bestående af adskillige mennesker har ikke noget som helst at vende tilbage til. Denne gruppe ville så blot for vor egoismes skyld være henvist til almisser og tiggergang.

Noget sådant kan det konservative folkeparti naturligvis ikke medvirke til, og det er ikke en højt udviklet og relativt set velstående nation værdigt at begive sig ind i en så-

[Houe]

dan lovgivning. Vi inviterede disse mennesker i sin tid til at sælge deres arbejdskraft, fordi vi mente, at vi havde brug for den til at øge vor egen velstand. Vi kan så anstændigvis ikke efterfølgende, fordi vi handlede økonomisk forkert, bare sige til disse mennesker, at de kan ryge og rejse.

Efter det, jeg har sagt, vil man forstå, at det konservative folkeparti må afvise forslaget.

Jens Peter Jensen (V):

På venstres vegne kan jeg ganske tilslutte mig den højtærede indenrigsministers udtalelser om det foreliggende forslag. Jeg synes, at det var en god og lærerig beretning, vi her fik.

Det foreliggende forslag er af en karakter, som godt kunne bringe mig til ophidselse, og jeg skal derfor bruge et af de stærkeste ord, jeg anvender fra talerstolen: jeg synes, at det er et særdeles underlødigt forslag.

Ole Henriksen (SF):

Der er gud ske lov længe imellem, at folketinget skal behandle denne type forslag, og folketingets forretningsorden tvinger én til at holde en lav profil med hensyn til det ordforråd, man egentlig kunne tænke sig at tage i anvendelse her, men jeg synes nok, at vi er kommet helt på kanten af, hvad der moralsk og anstændigt er tilladeligt over for en gruppe mennesker i det danske samfund. 25.000 kr. til en familie og så et spark ud af landet og tak, fordi I kom, vi har ikke brug for jer længere.

Det har man altså ikke, hvis de alligevel vælger at blive i Danmark, når de har fået det tilbud, for det er klart, at de bliver afskåret fra enhver form for bistand, selv om de som skatteborgere har bidraget til de sociale kasser og til A-kasse. Jeg ved ikke, om dette her også omfatter A-kasserne, men det er der noget der tyder på, for der står jo »m.v.« i bemærkningerne på dette punkt.

Ellers synes jeg nok, at bemærkningerne er gennemsyret af had til fremmedarbejderfamilierne, og at de nærmest bliver nedgjort til at være en handelsvare i al almindelighed, som rangerer på højde med creatureksport eller noget i den stil.

Man gør også i bemærkningerne en del ud af, at man ikke har fascistiske tilbøjeligheder;

man prøver at komme med et langt defensorat om, at det har man bestemt ikke, og det lugter også langt væk af, at man godt er klar over, at det er på den kant i -ismene, man er, når man fremsætter et sådant forslag.

Myten om, at vi ikke skal være socialkontorer for alverdens lande, som der står i bemærkningerne, synes jeg indenrigsministeren på en udmærket måde har fremført tal om. Jeg gjorde mig såmænd den ulejlighed i går at kigge i Statistisk Årbog og andre statistikker, og det er der jo også andre ordførere der har. Det, jeg har fundet ud af, er, at dette her aktuelt vel berører ca. 12.000 mennesker, dvs. dem, der er ledige, og dem, der er inde under bistandslovgivningen på en eller anden måde. Det er dem, der i første omgang får kærligheden at føle med dette tilbud.

Jeg mener, at man her spiller grupper ud mod hinanden, altså at man giver grobund for racismen i landet. Jeg tror, fremskridtspartiet er kommet med dette forslag på baggrund af en undersøgelse, der har været, og jeg synes ikke, at man skal bære ved til dette bål om racismen herhjemme, men snarere tværtimod prøve at gøre livet lettere for disse fremmedarbejderfamilier.

Jeg vil anbefale, at fremskridtspartiet tager dette forslag tilbage. Det tror jeg nok kan lade sig gøre. Nu skal det i arbejdsmarkedsudvalget, og det forstår jeg ikke rigtig hvorfor det skal, men vi har åbenbart tabt en lodtrækning i arbejdsmarkedsudvalget, siden vi skal have det, og det er der jo ikke noget at gøre ved, men kunne vi komme frem til en forsøgsordning, hvorefter fremskridtspartiet selv lagde ryg til først, så vi fik sendt de folk ud af landet, kunne vi jo se, hvordan det fungerede. Vi kan i hvert fald ikke medvirke til dette forslag. Vi mener sådan set, at det også i denne juletid er den rene blasfemi at fremsætte den slags forslag.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre kan ikke medvirke til det foreliggende forslag og finder, at vi allerede ved, at vi har måttet gå på talerstolen og bruge den tid hertil, har brugt rigelig tid på et forslag af den karakter.

Addi Andersen (CD):

[Addi Andersen]

Jeg vil tillade mig at bruge lidt tid på det. Dette her forslag fra fremskridtspartiet lyder meget smart, og det vil desværre nok vække begejstring i visse kredse herhjemme. Det er selvfølgelig også derfor, det er fremsat, for det har ingen chance for at blive vedtaget, men det skal såmænd nok lykkes at score nogle points på det.

Hvis man forsøger at tage forslaget seriøst, står der, at de fremmedarbejdere, der »frivilligt« vil forlade landet, får bundet 25.000 kr. i halen og bliver smidt ud, og resten, der gerne vil blive af mange forskellige årsager, kan så ligge på gaden og dø af sult. Kalder man det frivilligt?

Lad os så se på bemærkningerne til forslaget, hvori fremskridtspartiet efterlyser fornuftige og saglige argumenter. Det skal indrømmes, at jeg måske har lidt svært ved at være saglig i en sag, der indeholder så umenneskelig en indstilling til vore indvandrere, men jeg skal forsøge.

For det første har vi ikke ca. 300.000 arbejdsløse, der er til rådighed for arbejdsmarkedet. Vi har ca. 250.000 personer, der modtager en eller anden form for støtte, fordi de ikke har arbejde. Men det har vores indvandrere ingen skyld i. Da de blev inviteret, underskrev de ingen kontrakt, hvori der stod, at de ville blive smidt ud af Danmark, den dag vi intet arbejde havde til dem.

Det med den rundhåndede betaling sætter jeg et lille spørgsmålstejn ved. For de fleste fik de dårligste job til den laveste betaling.

At fremskridtspartiet har talt imod, at man har forhindret idrætsfolk fra andre lande i at komme til Danmark, hvilket jeg for øvrigt er enig med fremskridtspartiet i ikke er rigtigt, undskylder ikke, at det diskriminerer andre mennesker.

Forslaget har en masse uoplyste punkter. Hvad med de indvandrere, der har stiftet familie herhjemme? Nogle har giftet sig eller bor sammen med danske piger og har fået børn. Mange har børn, der går i danske skoler, og de har helt eller delvis levet sig ind i danske forhold og vil komme ud for store problemer, hvis de skal hjem til et land, de slet ikke kender.

Dansk økonomis nedtur er da ikke vores indvandreres skyld. Den skyldes os selv. Vi bruger mere, end vi får ind, så vi må låne. Og det kan vi da ikke bebrejde sagesløse mennesker, der er kommet til Danmark for

at få arbejde, og som uden egen skyld har mistet det. Kan vi ikke snart blive fri for disse billige forslag, der får én til at skamme sig over at være dansker?

Centrum-demokraterne afviser meget kraftigt dette forslag, som aldrig burde være fremsat.

Lenger (VS):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til ministeren, fordi hun har afvist dette forslag, og ikke mindst for måden, hun gjorde det på. Ligesom ministeren har også vi undret os over den afgrænsning, man har lavet i forslaget. Jeg synes i øvrigt ikke, der er nogen grund til at gå i detaljer med det, men jeg vil gerne for at illustrere forslagets kvalitet sige, at det er udformet sådan, at det end ikke tager hensyn til, om der er tale om danske statsborgere eller ej. Det tager end ikke hensyn til, om man har forpligtelser i Danmark eller ej. Det omfatter vidt og bredt, er et slag i luften, og man kunne måske oven i købet nævne – før fremskridtspartiet skal ud at tage sine populære kegler på det – at forslaget altså også omfatter fodboldlandsholdets træner og prins Henrik for den sags skyld.

Den væsentligste betydning, forslaget vil have, er, at det vil bære ved til det bål af racisme, som stikker hovedet frem rundt omkring i dele af befolkningen. Som sådant er det ikke udtryk for noget nyt fra fremskridtspartiets side. Det er fremskridtspartiet, som fremfor noget andet parti har lanceret nye og nedværdigende udtryk og fremsat løse og udokumenterede påstande om de indvandrede, vi har i vort land, fremskridtspartiet, som aldrig forsømmer nogen lejlighed til at tale til det dårligste i menneskene, tale til det, som man med et begreb vistnok kalder for den indre svinehund. Forslaget markerer derfor også en kontinuitet i fremskridtspartiets politik. Det var for så vidt til at forudse, ikke mindst efter de makabre scener, som vi havde lejlighed til at opleve på fremskridtspartiets landsmøde for nylig.

Det giver ikke grundlag for nogen kvalificeret debat, men jeg vil alligevel nævne to problemer med særlig adresse til de øvrige partier og til de to tilstedeværende ministre – jeg ser, indenrigsministeren ikke er her lige for øjeblikket, men det er justitsministeren til gengæld. Mellem år og dag får vi jo henvæn-

[Lenger]

delder fra forskellige indvandrere og tidligere flygtninge, der har det modsatte problem, nemlig at de gerne vil hjem, men som ikke har mulighed for det. Problemet for disse mennesker er, at de mister deres rettigheder i Danmark, hvis de gør det forsøg. Selv om de altså inderst inde måtte have det ønske, har de ikke mulighed for at få det opfyldt. Det problem, vi skal se på, og som vi nogle gange får henvendelse fra indvandrere om, er, om man dog ikke kunne lade indvandrere beholde deres rettigheder i Danmark og give dem mulighed for at vende tilbage, mens de gjorde dette forsøg. Det er en af tingene, som jeg synes det er værd at se på, men jeg synes ikke, at dagen i dag er ganske velegnet til at gå i dybden med det.

Den anden situation er den, hvor styret i hjemlandet måske har ændret karakter og flygtningene gerne vil hjem, hvorfor de retter henvendelse, da de ikke har den økonomiske mulighed for at vende tilbage. Flygtninge er jo ikke nogle, som kommer for sjov, det er nogle, som på et tidspunkt gerne vil tilbage, men de kan også have nogle problemer. Det nævner jeg som noget, der på et tidspunkt skal ses på, men selvfølgelig med den klare forudsætning, at de ikke skal miste deres rettigheder; tværtimod skal de beholde de rettigheder, de har, så de kan bevare sikkerhedsnettet og uden frygt selv vælge – og uden de trusler, som fremskridtspartiet kommer med – hvad de ønsker.

Det er altså noget helt andet end fremskridtspartiets forslag, men jeg vil som sagt ikke gå i dybden med det, idet dagen i dag kan være ganske upassende til at diskutere den slags mere seriøse problemer.

Indvandrerne skal efter vores opfattelse beholde deres rettigheder, og de skal også have nogle flere. Det ville være frivillighed. Det vil vi gerne diskutere ved en anden lejlighed, men ikke i dag, og med det, jeg her har sagt, kan det næppe komme som nogen overraskelse, at vi afviser dette forslag, dette spøgelse fra 1930'erne, som vi overhovedet ikke vil være med til at kigge på.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg må gøre hr. Lenger opmærksom på, at indenrigsministeren har været til stede i salen hele tiden, men blot ikke sad på sin egen plads.

Kofod-Svendsen (KrF):

Mit parti vil også klart afvise dette primitive egoistforslag, og så vil jeg gerne takke indenrigsministeren for et ualmindelig godt svar på fremskridtspartiets kyniske forslag. Indenrigsministerens tale var virkelig præget af holdning. Det var en værdig tale, som det var en fryd at lytte til.

Det er klart, at ud over, at vi afviser fremskridtspartiets forslag, er det da stadig et problem, hvordan vi bedst muligt integrerer indvandrerne i vort samfund. Der er mange spørgsmål, og tiden tillader ikke, at jeg uddyber og giver løsninger på de forskellige problemer, men jeg vil gerne ved denne lejlighed skitsere en grundholdning over for tendensen til isolation eller udstødelse af dem, som er anderledes, og over for den modsatte tendens til at kræve dem assimileret i overensstemmelse med talemåden: skik følge eller land fly.

Det må slås fast, at den normale og rigtige løsning er integrering, dvs. optagelse i det danske samfund uden opgivelse af identitet i henseende til livsmønster og religion.

Det hævdes ofte, at indvandrerne truer vor kultur. Tværtimod har indflydelse udefra ofte beriget vor kultur, mens tendenserne til intolerance og apartheid er blandt de alvorligste trusler mod vor kultur. Kulturel isolation er altid gold, mens udveksling befordrer vækst.

Disse grundsynspunkter må være bestemmende for al lovgivning vedrørende udlændinge, flygtninge og emigranter i Danmark. Lad dette være mit positive svar til det negative, vi er stillet over for.

Dohrmann (FP):

Jeg er jo i den situation, at ingen af ordførerne fortjener tak, heller ikke ministeren. Helt bevidst har samtlige ordførere og ministeren forsøgt at fordreje forslaget indhold og forsøgt at tillægge forslagsstillerne nogle motiver, nogle mindre pæne hensigter, som forslaget i sig selv burde give lige præcis den modsatte opfattelse af.

Hvis det virkelig forholdt sig sådan, at vi forfulgte fremmedarbejderne eller andre, var det ikke et tilbud om økonomisk bistand til at rejse hjem for, der var blevet fremsat. Så var det et forslag om udvisning, og det er der jo slet, slet ikke tale om.

[Dohrmann]

Den historiske baggrund er den, uanset hvad man siger, at sidst i 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne, hvor vi havde de gode år, havde vi behov for arbejdskraft her i Danmark. Andre steder i verden gik der nogle personer rundt, som ikke kunne få job i deres hjemlande. Der kom så den, synes jeg, fornuftige ordning i stand, at arbejdskraften søgte derhen, hvor der var arbejde at få, og fik sin løn for det.

Hvis vi andre tager en murer eller en anden håndværker ind i huset for at få udført et stykke arbejde, bliver selvfølgelig hverken mureren eller maleren, når arbejdet er udført, boende med hele familien. Men det er nøjagtigt det, der sker her.

Danskere har i tusindvis søgt – og gør det heldigvis stadig væk – job i udlandet, og når arbejdet er slut, vender de hjem igen.

Forslaget er simpelt hen fremsat som et økonomisk værn. Det lyder da vældig flot, når man står her og siger, at vi skal være så og så gode, men med de enorme beløb, vi låner i udlandet, er det jo fuldstændig vildledende, ja, jeg vil næsten kalde det vælgerbedrag, at stå her og påstå, at Danmark har råd til at være en slags socialkontor for alverdens lande, og det er jo præcist det, man gør.

Man vil også lægge mærke til, at det ikke er nævnt med én eneste sætning, at de, der kan klare sig selv og deres, skal sendes ud af landet. Vi ønsker ikke Danmark gjort til et lukket land, tværtimod. Det er positivt, at der kommer folk her, som vil udføre et job, og som vel at mærke mange gange besidder nogle kvalifikationer, som vi måske har brug for her i landet.

Så er der lige én ting mere, som bør nævnes. Der er vedtaget en midlertidig lov i Vesttyskland gående ud på nøjagtigt det samme. Vil man virkelig stå her og påstå, at vesttyskerne i dag er racister? Det er jo indirekte det, man gør. Jeg vil også gøre opmærksom på den gallupundersøgelse, som Berlingske Tidende havde for ikke så længe siden. Først spørger man 1.000 personer, om de har kendskab til de tanker, der er fremsat om at yde et beløb til fremmedarbejderne, således at de kan rejse hjem. 76 pct. af dem, der blev spurgt, havde hørt om forslaget. 49 pct. – et stort flertal – svarede, at det fandt de var en god idé. Vil man virkelig påstå, at over halvdelen af Danmarks befolkning – der var nemlig et mindretal imod – er racister? Det

er simpelt hen under lavmålet at komme med den slags udtalelser, og derfor må jeg generelt sige om samtlige ordførere, at man har søgt efter nogle udtalelser blot for at genere forslagsstillerne. Det reelle problem springer man let og elegant hen over.

Sandheden er jo også, at det er mange år siden, vi fik et stop for tilgang af fremmedarbejdere, hvilket med andre ord vil sige, at de, som det drejer sig om her, har opholdt sig i landet i 10 år eller mere. Jeg vil også lige bede om, at man lægger mærke til, at vi aldrig har stemt imod de forskellige love om indfødsret, der har ligget på folketingets bord; dem har vi støttet hver eneste gang. Men er det for meget at forlange, at personer, der har boet her i landet i over 10 år, gør deres stilling op med hensyn til, om de vil være danskere, eller de fortsat vil være fremmedarbejdere.

Jeg er enig med dem, der har sagt, at de børn af udlændinge, der går i skole her i Danmark, ikke altid har det lige godt. Tværtimod. Jeg tror, de bliver splittet mellem to kulturer, og derfor tror jeg også, at af hensyn til børnene ville det være en stor fordel, hvis deres forældre ville gøre deres situation op.

Ministeren gik så vidt, at hun begyndte at nævne polakker og svenskere, og hun brugte også udtrykket »indvandrere«, ligesom flere af ordførerne gjorde det. En person, der kommer her til landet med det formål at slå sig varigt ned og blive dansker, er indvandrers. Det er slet ikke dem, vi taler om. Vi taler om dem, der ikke har søgt indfødsret, dem, der faktisk kun bliver her i dag for at kunne lukrere af det gode sociale system, vi har, i hvert fald sammenlignet med det, de har i deres hjemlande.

Ministeren nævnte også, at bistandsloven skulle ændres. Ja men det er da i orden, det ligger også i forslaget. Regeringen pålægges at ændre de love, konventioner o.lign., som det er nødvendigt at ændre. Hvis forslaget vedtoges – hvad det ikke bliver efter den behandling, det har fået – skulle de love, det vedrører, selvfølgelig ændres.

Så var der den socialdemokratiske ordfører, der sagde, at man skulle finde syndebukke. Synderen er folketinget. Det er folketinget, der har skabt den ulykkelige situation, at vi har næsten 300.000 arbejdsløse. Som jeg sagde for lidt siden, fik de personer, der kom hertil, deres betaling for det, men når jobbet

[Dohrmann]

er udført, er der kun én vej, og det er hjem-over igen. Det er forholdsvis enkelt, og det er den opfattelse, vi møder andre steder i verden, hvor vi rejser hen.

Hr. Ole Henriksen fra SF sagde, at det var på grænsen af det acceptable. Ja men hvorfor skal dette være et tabueme? Hvorfor må man ikke tale om den slags ting her i folketinget? Udenfor skal jeg love for, at det er noget, der optager sindene ret så kraftigt.

Fru Lone Dybkjær sagde, at det var tids-spilde, og så gik hun herop og brugte vel 30 sekunder. Fruen har forhåbentlig ikke for-sømt noget i den tid.

Hr. Lenger fra VS sagde, at fodboldlands-holdets træner og Prins Henrik også risikerer at blive udvist. En sådan udtalelse vidner jo bare om, at hr. Lenger og flere andre ikke engang har gjort sig den umage at læse for-slaget. Der står udtrykkeligt, at det er dem, der ikke kan forsørge sig og deres, men søger offentlig hjælp, og mig bekendt søger hver-ken Prins Henrik eller fodboldlandsholdets træner bistand.

Som sagt er en tilsvarende lovgivning ved-taget i Vesttyskland. Vi danskere er naive. Vi må konstatere her, at selv om vi er et meget lille mindretal i folketinget, så er samtlige partier gået imod os. Det er rart at vide, at der er et flertal ude i befolkningen, som har den modsatte opfattelse.

Flygtningene er også blevet nævnt, og jeg skal da allerede nu røbe over for dem, der ikke bryder sig om at tale om den slags ting her, at vi for øjeblikket er ved at udarbejde et forslag om, at flygtningestrømmen til Dan-mark skal begrænses.

Addi Andersen (CD):

Jeg vil gerne sige til hr. Dohrmann, at fremskridtspartiets forslag betyder det samme som udvisning, for der er intet alternativ. Vil man ikke tage imod tilbuddet, får man ikke noget, og det er det samme som at blive smidt ud.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Må jeg spørge CDs ordfører: hvilket land i verden kan vi som danskere rejse til og på-tage os et midlertidigt job i og så påregne at være livsvarigt forsørgt? Er det ikke naivt?

(Kort bemærkning).

Addi Andersen (CD):

Der var ingen, der oplyste gæstearbejderne om, at det var et midlertidigt job. Vi havde brug for dem, og ingen sagde ved grænsen, at det var midlertidigt, og at de skulle rejse hjem, når de ikke havde arbejde mere.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Vil CDs ordfører venligst oplyse mig om, hvor man kan finde noget skriftligt om, at det er blevet lovet de fremmedarbejdere, der kom hertil, at de skulle have varigt ophold her?

(Kort bemærkning).

Addi Andersen (CD):

Der er heller ikke blevet sagt, at de ikke kunne få det.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes ikke, det skal have lov til at bli-ve hængende i luften, at det er folketinget, der er syndebukken. Det kan da godt være, at det er situationen, men det er altså ind-vandrerne, der er ramt af situationen, og der-for ligger der en spirende racisme i forslaget.

Og så kunne jeg for øvrigt godt tænke mig at få oplyst, om man i Vesttyskland fratager fremmedarbejderne alle deres rettigheder, hvis ikke de gør, som fremskridtspartiet her lægger op til at tvinge dem til.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Når vi har så mange arbejdsløse i Dan-mark, skyldes det først og fremmest den elendige politik, der er blevet ført, og det er selvfølgelig beklageligt for udlændingene, men så sandelig også for de danskere, det går ud over, idet de ikke kan få et job.

Det vesttyske forslag er meget omfattende. Jeg har det liggende på min plads, og det emne, den socialdemokratiske ordfører be-rørte her, er udtrykkeligt nævnt. Ordføreren må selvfølgelig låne det og studere det nær-mere, men jeg kan da i øvrigt oplyse, at som følge af den vesttyske lovgivning rejste ca.

[Dohrmann]

300.000 fremmedarbejdere hjem til deres hjemlande.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg synes, debatten trænger til lige at få det sidste punktum. Jeg synes ikke, der er grund til at forlænge den, men jeg skal sige, at den vesttyske lovgivning udelukkende er et tilbud til indvandrerne, og der er altså ikke i den indbygget repressalier, hvis man ikke modtager tilbuddet.

Det var bare til opklaring i forbindelse med det tykke lovforslag i Vesttyskland.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

„Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 45:

Forslag til folketingsbeslutning om en undersøgelse af Gimcoaffæren.

Af Rahbæk Møller (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS).

(Fremsat 23/11 84).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Forslagsstillerne mener, at der skal ned sættes en kommissionsdomstol ifølge retsplejelovens § 21, og at denne kommissionsdomstol skal undersøge den såkaldte Gimcoaffære.

Den sag, der her er nævnt, drejer sig om omstændighederne forud for og under den betalingsstandsning, som indtrådte for vekse-

lerer- og ejendomsmæglerfirmaet G. I. Michaelsen & Co. i 1973. Det skete, efter at formanden for Foreningen af Fondsbørsvekslere havde stillet krav om øjeblikkelig fyldestgørelse af en række vekselereres tilgodehavender.

Forholdene omkring betalingsstandsningen, der nu ligger godt 11 år tilbage i tiden, blev på foranledning af den daværende handelsminister i 1976 undersøgt af forsikringsrådet, tilsynet med banker og sparekasser samt fondsbørstilsynet med henblik på, om der var handlet i strid med lov om forsikringsvirksomhed og lov om banker og sparekasser eller fondsbørsloven.

Disse undersøgelser førte til, at ministeren i 1978 påtalte tre forhold i sagen, men i øvrigt fandt handelsministeren ikke grundlag for at foretage yderligere.

Omstændighederne forud for betalingsstandsningen blev desuden undersøgt af anklagemyndigheden. Denne undersøgelse førte til, at sagen i 1978 blev henlagt, fordi der ikke fandtes grundlag for at rejse sigtelse eller tiltale.

Gimcosagen har desuden været genstand for to spørgsmål her i folketingsretten. De blev rettet til den daværende justitsminister, og i 1980 indgik sagen i drøftelserne her i folketingsretten i anledning af forslag til folketingsbeslutning fra retsforbundet om udarbejdelse af en hvidbog om hele udviklingsforløbet inden for B & W-koncernen.

Ønsket om udarbejdelse af en hvidbog blev af den daværende industriminister afvist, bl.a. med den begrundelse, at væsentlige generelle retsplejehensyn afgørende talte imod, at der blev foretaget vidneafhøring under strafansvar som led i udarbejdelsen af en hvidbog, samtidig med at der foregik en strafferetlig forfølgning, der berørte samme personkreds.

Det er af anklagemyndigheden over for mig oplyst, at retsforhandlingerne under den verserende straffesag mod Jan Bonde Nielsen har berørt forholdene omkring den aktierhvervelse i 1974, der omtales i det nu foreliggende beslutningsforslag. Det er endvidere oplyst, at det ikke kan udelukkes, at der under det videre forløb af straffesagen kan blive behov for, at der skal afgives forklaringer, herunder vidneforklaringer, om det nævnte aktiekøb. De af industriministeren i 1980 fremhævede væsentlige generelle retspleje-